

Asia: VN/740/2024

Lausuntopyyntö Pelastussuunnitelma-yleisohjeesta

Yleiset huomiot

Voitte kirjoittaa yleiset huomionne lausuntopyynnöstä alla olevaan kenttään.

Ohje on tervetullut ja kokonaisuutena käyttökelpoinen myös sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta. Ohje tuo esiin keskeisiä periaatteita, kuten yhteistä vastuuta ja yhteistyön merkitystä. Näihin teemoihin palataan ohjeessa useaan otteeseen. Toisto voi osaltaan vahvistaa viestin painoarvoa, mutta toisaalta se saattaa myös heikentää viestin vaikuttavuutta, mikäli sama asia ilmaistaan useasti lähes identtisellä tavalla.

Pelastussuunnitelma -yleisohjeen sisältö

Voitte kirjoittaa huomionne pelastussuunnitelma yleisohjeen luonnoksesta alla olevaan kenttään.

Väestönsuojeluun liittyvät toimenpiteet jäävät ohjeessa varsin vähälle huomiolle. Näitä olisi tärkeää tuoda esiin enemmän, jotta väestönsuojelu ei näyttäydy irrallisena elementtinä pelastussuunnittelun kokonaisuudessa, vaan kiinteänä osana suunnittelua etenkin erityisryhmiä koskevissa kohteissa.

Terminologian osalta olisi tärkeää varmistaa, että laatimisvelvoitteen kohdeluettelo on ajan tasalla. Nykyinen pelastuslain 18 § sisältää nimikkeitä, jotka eivät enää vastaa tämän hetken sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita tai nimityksiä (esimerkiksi vanhainkoti). Ohjeen tekstiosuudessa tulisi avata selkeämmin, mitä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon laitoksia sääntely koskee, ja käyttää nykykäytössä olevia nimikkeitä, jotta toimijat tunnistavat velvollisuutensa ja valvovat viranomaiset tunnistavat kohteet oikein.

Ohjeessa viitataan myös pelastuslain 16 §:n mukaisiin yleisötapauksiin laadittaviin pelastussuunnitelmiin. Tämä on sinänsä perusteltua, mutta olisi erittäin tärkeää avata ohjeessa selkeämmin, miten pelastuslain 15 §:n ja 16 §:n mukaiset pelastussuunnitelmat eroavat toisistaan. Käytännössä suunnitelmien laatijat eivät usein tunnista näiden kahden suunnitelmatyyppin välistä eroa, mikä voi johtaa siihen, että suunnitelma ei vastaa sovellettavan lainkohdan vaatimuksia. Erojen selkeä esittäminen ohjeessa tukisi sekä toimijoita että valvontaa.

Lisäksi ohjeessa olisi hyvä mainita ja lyhyesti avata käsitteet ulkoinen pelastussuunnitelma ja sisäinen pelastussuunnitelma. Nämä termit esiintyvät muussa sääntelyssä ja suunnittelukäytännöissä, ja niiden mainitseminen ohjeessa auttaisi ehkäisemään sekaannuksia ja virhetulkintoja pelastussuunnitelman laatimisvelvoitteiden yhteydessä. Erottelu selkeyttäisi suunnitelmatyypien tarkoitusta ja soveltamisalaa erityisesti monitoimijaympäristöissä. Käsitteiden käsittely voisi olla luontevaa esimerkiksi liitteessä 1, jossa terminologiaa jo valmiiksi selvennetään.

Yksityiskohtaiset huomiot:

- Kohta 2, sivu 8: Lause "Pelastussuunnitelmasta tiedotetaan kohteen käyttäjille, ja tarvittaessa heidät myös koulutetaan siten, että he osaavat toimia pelastussuunnitelman mukaisesti." on liian ympäröivä. Epämääräinen ilmaisu "tarvittaessa" heikentää vaatimuksen selkeyttä. Lisäksi olisi hyvä täsmentää, kuka vastaa koulutuksesta. Lähtökohtaisesti jokaisella tulee olla osaaminen toimia pelastussuunnitelman mukaisesti.
- Kohta 2.1, sivu 10: Kolmas kappale sisältää tärkeän sisällön, joka kannattaisi nostaa visuaalisesti erottuvaksi, esimerkiksi erilliseen tekstilaatikkoon.
- Kohta 2.2, sivu 11: Kolmas ja neljäs kappale ovat toisteisia ja niiden yhdistäminen voisi parantaa luettavuutta ja selkeyttä.
- Kohta 2.3, sivu 12: Toinen ja kolmas kappale sisältävät epämääräisiä muotoiluja, kuten "henkilöiden nimeäminen on harvoin tarkoituksen mukaista", jonka jälkeen kuitenkin sanotaan, että se voi olla sitä. Tuloksinvaraiset ilmaisut olisi hyvä muotoilla yksiselitteisemmiksi.
- Kohta 2.4, sivu 13: Kolmas kappale, jossa käsitellään pelastussuunnitelman julkisuutta ja dokumentin jakamista, sisältää keskeistä tietoa. Tämä tulisi joko nostaa erikseen tai korostaa esimerkiksi lihavoimilla.
- Kohta 3.6, sivu 27: Neljännessä kappaleessa olisi syytä päivittää ilmaisu "vammaiset henkilöt" vastaamaan nykykäytäntöä. Suositeltavaa olisi käyttää ilmaisua "henkilöt, joilla on toimintakyvyn rajoitteita" tai esimerkiksi "liikkumiseen liittyviä rajoitteita". Lisäksi olisi suositeltavaa mainita erityistä tukea tarvitsevat ryhmät (esim. näkö- ja kuulorajoitteiset), ja korostaa näiden huomioimista suunnittelussa.
- Liite 1: Terminologinen selvennys on erittäin hyödyllinen. Jotta tämä liite ei jää irralliseksi, siihen tulisi viitata jo ohjeen johdanto-osassa ja korostaa sen merkitystä käytännön soveltamisessa. Lisäksi olisi tarkoituksenmukaista täydentää liitettä käsitteillä ulkoinen pelastussuunnitelma ja sisäinen pelastussuunnitelma.

